

THE BRITISH HORSERACING BOARD JT

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

9. november 2004*

Kohtuasjas C-203/02,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mille on esitanud Court of Appeal (Inglismaa ja Wales) (Civil Division) (Ühendkuningriik) 24. mai 2002. aasta otsusega, mis on saabunud Euroopa Kohtusse 31. mail 2002, menetluses järgmiste poolte vahel:

The British Horseracing Board Ltd jt

versus

William Hill Organization Ltd,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja K. Lenaerts (ettekandja) ning kohtunikud J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues,

kohtujurist: C. Stix-Hackl,

kohtusekretärid: vanemametnikud M. Múgica Arzamendi ja M.-F. Contet,

arvestades kirjalikku menetlust ning 30. märtsi 2004. aasta kohtuistungit,

arvestades märkusi, mille esitasid:

— The British Horseracing Board Ltd jt, esindajad: QC (Queen's Counsel) P. Prescott, *barrister* L. Lane ja *solicitor* H. Porter,

— William Hill Organization Ltd, esindajad: QC (Queen's Counsel) M. Platts-Mills, *barrister* J. Abrahams, *solicitor* S. Kon, *solicitor* T. Usher ja *solicitor* S. Turnbull,

— Belgia valitsus, esindaja: A. Snoecx, keda abistas *advocaat* P. Vlaemminck,

- 2 Taotlus esitati The British Horseracing Board Ltd, Jockey Club ja Weatherbys Group Ltd (edaspidi „BHB jt”) ja William Hill Organization Ltd (edaspidi „William Hill”) vahelise vaidluse raames. Vaidluse aluseks oli asjaolu, et William Hill kasutas hobuste võiduajamiste kihlvedude korraldamiseks BHB andmebaasist pärinevaid andmeid.

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi artikli 1 lõike 1 kohaselt on direktiivi eesmärk tagada ükskõik millises vormis andmebaaside õiguskaitse. Andmebaas on defineeritud sama direktiivi artikli 1 lõikes 2 kui „süsteematiselt või meetoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil”.
- 4 Direktiivi artikliga 3 nähakse ette „sisu valiku või korralduse poolest autori intellektuaalseks loominguks olevate andmebaaside” kaitsmine autoriõiguste alusel.
- 5 Direktiivi artikliga 7 sätestatakse *sui generis* õigus järgmiselt:

„Kaitse objekt

1. Liikmesriigid sätestavad andmebaasi tegija õiguse keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle

taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *väljavõtte tegemine* — andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;

- b) *taaskasutamine* — andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul lõpeb õigus kontrollida selle koopia edasimüüki ühenduses.

Avalikku laenutamist ei loeta väljavõtte tegemiseks ega taaskasutamiseks.

3. Lõikes 1 sätestatud õiguse võib üle anda, loovutada või anda loa (litsentsi) selle kasutamiseks.

4. Lõikes 1 sätestatud õigust kohaldatakse olenemata sellest, kas vastav andmebaas on autoriõiguse või muude õigustega kaitstav või mitte. Veel kohaldatakse seda olenemata sellest, kas vastava andmebaasi sisu on autoriõiguse või muude õigustega

kaitsstav või mitte. Andmebaaside kaitsmine lõikes 1 ettenähtud õigusega ei piira nende sisu kohta kehtivaid õigusi.

5. Andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduv ja süstemaatiline väljavõtete tegemine ja/või nende taaskasutamine, mis võib viia andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve, ei ole lubatud.”

6 Direktiivi artikli 8 lõige 1 sätestab:

„Üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi tegija ei või takistada andmebaasi õiguspärasel kasutajal teha väljavõtteid ja taaskasutada igal eesmärgil sisuks olevaid kvantiteedilt ja/või kvaliteedilt mitteolulisi osi. Kui õiguspärane kasutaja on õigustatud tegema väljavõtteid ainult andmebaasi teatud osast ja/või taaskasutama ainult teatud osa, kehtib käesolevas lõikes sätestatud vaid andmebaasi selle osa suhtes.”

7 Vastavalt direktiivi artiklile 9: „Liikmesriigid võivad sätestada, et üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärased kasutajad võivad ilma andmebaasi tegija nõusolekuta teha väljavõtteid andmebaasi sisu olulisest osast või neid taaskasutada juhul, kui:

a) mitte-elektronilise andmebaasi sisust tehakse väljavõtte isiklikeks vajadusteks;

- b) koos allika kohustusliku äranäitamisega tehakse andmebaasist väljavõtte illustreeriva materjalina õppe- või teadusliku uurimistöö eesmärkidel, nende eesmärkidega motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;

- c) väljavõtte tegemine või taaskasutamine toimub avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise huvides.”

8 Direktiivi artikkel 10 sätestab:

„1. Artiklis 7 ettenähtud õigus kehtib alates andmebaasi tegemise lõpetamise kuupäevast. See lõpeb viieteistkümne aasta möödudes lõpetamise kuupäevale järgneva aasta esimesest jaanuarist.

[...]

3. Kui andmebaasi sisu oluliselt muutub kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, sealhulgas täieneb, lüheneb või teiseb, mille tagajärjel andmebaasi tehtud investeering oluliselt suureneb kvalitatiivselt või kvantitatiivselt, võib niisuguse investeeringu tulemuseks olevale andmebaasile anda oma kaitsetähtaja.”

9 Ühendkuningriik võttis direktiivi üle 1997. aasta Copyright and Rights in Databases Regulations'iga (autoriõiguse ja andmebaasi õiguste määrused), mis jõustus 1. jaanuaril 1998. Nende määruste sisu on identne direktiivi sätetega.

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

- 10 BHB jt tegelevad hobuste võiduajamiste kui tööstusharu juhtimisega Ühendkuningriigis ning täidavad ja haldavad erinevate ülesannetega tegelemise kaudu BHB andmebaasi, mis sisaldab suurt hulka hobuste omanikelt, treeneritelt, hobuste võiduajamiste korraldajatelt ja teistelt võiduajamistega seotud isikutelt pärit teavet. Selles andmebaasis hoitakse teavet muu hulgas umbes miljoni hobuse sugupuu kohta, samuti „võiduajamiste-eelset teavet” Ühendkuningriigis peetavate võiduajamiste kohta. Viimati nimetatud teave hõlmab eelkõige asjakohase võiduajamise nime, kohta ja kuupäeva, läbitavat distantsi, võiduajamisel osalemise kriteeriume, registreerimistähtaega, osavõtutasu ning hipodroomi võiduajamiste auhinnarahaks eraldatavat rahasummat.
- 11 Weatherbys Group Ltd, äriühing, kes koostab ja haldab BHB andmebaasi, täidab seoses võiduajamiste-eelse teabega kolme põhilist ülesannet.
- 12 Esiteks teeb sissekandeid omanike, treenerite, džokide ja hobuste kohta ning hobuste osavõtu kohta erinevatel võiduajamistel.
- 13 Teiseks määrab äriühing erinevatele võiduajamistele registreeritud hobustele lisaraskuse ning määratleb nende edumaa.
- 14 Kolmandaks koostab äriühing võiduajamistel osalevate hobuste nimekirja. Seda ülesannet täidab helistamiskeskus, kus töötab umbes 30 inimest. Nimetatud töötajad registreerivad hobuseid võiduajamistele telefoni teel. Seejärel kontrollitakse

registreerija isikusamasust ja staatust, samuti seda, kas hobust iseloomustavad faktid vastavad võiduajamisel osalemise kriteeriumidele. Pärast kontrollimist avaldatakse registreerimisel saadud andmed esialgse infona. Võiduajamistel osalemiseks peab treener hobuse osalemist kinnitama telefoni teel ning saatma hiljemalt võiduajamise päevale eelnevaks päevaks korraldajale deklaratsiooni. Seejärel kontrollivad operaatrid registreeritud deklaratsioonide alusel, kas hobust võib võiduajamistele lubada. Seejärel annab keskarvuti igale hobusele sadulavaiba numbri ning määrab kindlaks tema stardiboksi. Osavõtjate lõplik nimekiri avaldatakse võiduajamiste päevale eelneval päeval.

- 15 BHB andmebaas sisaldab olulist infot mitte üksnes hobuste võiduajamistega otseselt seotud isikutele, vaid ka tele- ja raadiojaamadele, samuti kihlvedude vahendajatele ja nende klientidele. BHB andmebaasi hooldamise kulud on ligikaudu 4 miljonit Inglise naela aastas. Andmebaasis oleva teabe kasutamise eest kolmandatelt isikutelt võetud tasu katab sellest summast umbes veerandi.

- 16 Andmebaas on kättesaadav BHB ja Weatherbys Group Ltd ühisel veebilehel. Ühte osa selle sisust avaldatakse iganädalases BHB ametlikus väljaandes. Selle andmebaasi sisu on kas täielikult või osaliselt kättesaadav ka äriühingule Racing Pages Ltd, mida kontrollivad ühiselt nii Weatherbys Group Ltd kui ka Press Association ning mis edastab võiduajamiste päevale eelneval päeval selle teabe Declarations Feed'i kujul erinevatele tellijatele, sh kihlvedude vahendajatele. Racing Pages Ltd on lubanud äriühingul Satellite Informations Services Ltd (edaspidi „SIS”) edastada nimetatud teavet oma tellijatele nn töötlemata info kujul (*raw data feed*, edaspidi „RDF”). RDF sisaldab suurt hulka infot, eelkõige võiduajamistel osalevate hobuste nimesid, džokide nimesid, sadulavaibanumbreid ning igale hobusele lisatud raskust. Võiduajamisel osalevate hobuste nimed tehakse üldsusele teatavaks ajakirjanduse ning Ceefaxi ja Teletexti vahendusel võiduajamisele eelneva päeva pärastlõunal.

- 17 William Hill, kes on nii Declarations Feed'i kui ka RDF-i tellija, on üks peamisi „hipodroomiväliste” kihlvedude korraldajaid Ühendkuningriigis ning suhtleb briti ja rahvusvaheliste klientidega. Ta on kahel veebilehel loonud siduskihlveoteenuse. Huvitatud isikud saavad neilt veebilehtedelt teavet erinevate võiduajamiste, vastavate hipodroomide, osalevate hobuste ning William Hill'i tehtud panuste kohta.
- 18 Neil veebilehtedel esitatud teave on pärit nii võiduajamiste päevale eelneval päeval avaldatud ajalehtedest kui ka SIS-i poolt võiduajamiste päeva hommikul edastatud RDF-st.
- 19 Menetluse peatamise otsuse kohaselt kujutab William Hill'i veebilehtedel esinev teave endast vaid väga väikest osa BHB andmebaasis olevatest andmetest, arvestades, et need andmed puudutavad üksnes andmebaasi järgmisi elemente: kõigi vastaval võiduajamisel osalevate hobuste nimed, võiduajamise kuupäev, kellaeg ja/või võiduajamise nimetus, samuti hipodroomi nimetus. Ka menetluse peatamise otsuse kohaselt ei ole hobuste võiduajamised ja osalevate hobuste nimekirjad nendel William Hill'i veebilehtedel ja BHB andmebaasis esitatud samal viisil.
- 20 Märtsis 2000 esitasid BHB jt High Court of Justice (Inglismaa ja Wales) Chancery Division'ile (Ühendkuningriik) hagi William Hill'i vastu, mille aluseks oli nende *sui generis* õiguse väidetav rikkumine. BHB jt väidavad, et esiteks on William Hill'i ajalehtedest ja RDF-st pärineva võiduajamiste kohta käiva teabe igapäevase kasutamise puhul tegemist BHB andmebaasi sisu olulisest osast väljavõtte tegemise või selle taaskasutamisega, mis on vastuolus direktiivi artikli 7 lõikega 1. Teiseks väidavad BHB jt, et isegi kui nentida, et William Hill'i tehtud üksikud väljavõtted ei ole tehtud andmebaasi olulisest osast, peaks selliste väljavõtete tegemine olema direktiivi artikli 7 lõike 5 alusel keelatud.

- 21 Oma 9. veebruari 2001. aasta otsusega pidas High Court of Justice (Inglismaa ja Wales) Chancery Division BHB jt hagi põhjendatuks. William Hill esitas siseriiklikule kohtule apellatsioonkaebuse.
- 22 Seoses direktiivi tõlgendamise probleemidega otsustas Court of Appeal (Inglismaa ja Wales) (Civil Division) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuseküsimused:

„1. Kas üks direktiivi artiklis 7 sätestatud väljenditest

— „andmebaasi sisu oluline osa” või

— „andmebaasi sisu mitteolulised osad”

hõlmab teoseid, andmeid või muud materjali, mis pärinevad andmebaasist, kuid mis ei ole samal viisil süstemaatiliselt või meetoodiliselt korrastatud ning mis pole samal moel individuaalselt kättesaadavad kui andmebaasis olevad andmed?

2. Mida tähendab „kogumine” direktiivi artikli 7 lõikes 1? Täpsemalt, kas [käesoleva kohtuotsuse punktis 14 nimetatud] andmete kogumist võib pidada selliseks „kogumiseks”?

3. Kas direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud „kontrollimine” tähendab üksnes seda, et aeg-ajalt kontrollitakse, kas andmebaasis sisalduv teave on endiselt õige?

4. Mida on mõeldud artikli 7 lõikes 1 järgmiste väljenditega:

— „andmebaasi sisu kvaliteedilt oluline osa” ja

— „andmebaasi sisu kvantiteedilt oluline osa”?

5. Mida on mõeldud direktiivi artikli 7 lõikes 5 väljendiga „andmebaasi mitteolulised osad”?

6. Konkreetsemalt, kas (igal üksikjuhul):

— sõna „oluline” tähendab midagi muud kui „tähtsusetu”, ning kui vastus on jaatav, siis mida?

— sõnad „mitteoluline osa” tähendavad lihtsalt seda, et osa ei ole „oluline”?

7. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „väljavõtte tegemine” piirdub andmebaasi sisu edastamisega otse andmebaasist teisele andmekandjale või hõlmab see ka kaudselt andmebaasist pärinevate teoste, andmete või muu materjali edastamist ilma, et edastajal oleks andmebaasile otsest juurdepääsu?

8. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „taaskasutamine” tähendab üksnes andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks tegemist otse andmebaasist või hõlmab see ka kaudselt andmebaasist pärinevate teoste, andmete või muu materjali kättesaadavaks tegemist üldsusele, ilma et edastajal oleks andmebaasile otsest juurdepääsu?

9. Kas direktiivi artiklis 7 kasutatud „taaskasutamise” tähendus piirdub andmebaasi esmakordse üldsusele kättesaadavaks tegemisega?

10. Mida on mõeldud direktiivi artikli 7 lõikes 5 järgmisega: „[mis võib viia] andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevate tegudeni või kahjustada põhjendamatult andmebaasi tegija seaduslikke huve”? Konkreetsemalt, kas need [käesoleva kohtuotsuse punktides 17–19 kirjeldatud] teod võivad eeltoodud punktis [käesoleva kohtuotsuse punktis 15] nimetatud elementide ja andmete kontekstis kujutada endast seda tüüpi tegusid?

11. Kas direktiivi artikli 10 lõige 3 tähendab, et kui andmebaasi sisu „muutub oluliselt” sellisel määral, mis annab uuele tekkinud andmebaasile eraldiseisva kaitse, tuleb selle tulemuseks olevat andmebaasi käsitleda uue ja eraldiseisva andmebaasina ka artikli 7 lõike 5 tähenduses?”

Eelotsuse küsimused

Esialgused tähelepanekud

- 23 Direktiivi artikli 7 lõige 1 näeb ette spetsiifilise kaitse, mis on määratletav andmebaasi tegija *sui generis* õigusena direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses, nimelt juhul „kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering”.
- 24 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb vaadelda koos, soovib eelotsuse küsimuse esitanud kohus vastavalt andmebaasi sisu kogumise ja kontrollimisega seotud investeeringu mõiste tõlgendust direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses.
- 25 Direktiivi artikli 7 lõige 1 lubab *sui generis* õigusega kaitstud andmebaasi tegijal keelata kas andmebaasi kogu sisust või andmebaasi sisu olulisest osast väljavõtete tegemise ja/või sisu või sisu olulise osa taaskasutamise. Artikli 7 lõige 5 keelab muu hulgas ka andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduva ja süstemaatilise väljavõtete tegemise ja/või taaskasutamise, mis on vastuolus selle andmebaasi tavapärase kasutamisega või kahjustavad põhjendamatult selle andmebaasi tegija seaduslikke huve.
- 26 Seitsmes, kaheksas ja üheksas küsimus, mida tuleb vaadelda koos, puudutavad väljavõtete tegemise ja taaskasutamise mõistet. Andmebaasi sisu olulise osa ja mitteolulise osa mõisted on kesksel kohal esimeses, neljandas, viiendas ja kuuendas küsimuses, mida tuleb samuti koos vaadelda.

- 27 Kümnes küsimus puudutab direktiivi artikli 7 lõikes 5 sätestatud keelu ulatust. Üheteistkümnendas küsimuses küsitakse, kas andmebaasi koostaja tehtud oluline muudatus andmebaasi sisus võimaldab väita, et tegemist on uue andmebaasiga, et otsustada, kas tegemist on andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduva ja süstemaatilise väljavõtete tegemise ja/või nende taaskasutamisega direktiivi artikli 7 lõike 5 tähenduses.

Teine ja kolmas küsimus, mis puudutavad andmebaasi sisu kogumiseks ja kontrollimiseks tehtud investeeringu mõistet direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses

- 28 Eelotsuse küsimuse esitanud kohtu teine ja kolmas küsimus puudutavad andmebaasi sisu kogumise ja kontrollimisega seotud investeeringu mõistet direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses.

- 29 Sellega seoses tuleb meenutada, et direktiivi artikli 7 lõige 1 tagab *sui generis* õigusega antava kaitse sellistele andmebaasidele, mis vastavad ühele täpselt määratletud kriteeriumile, nimelt et nende sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

- 30 Direktiivi 9., 10. ja 12. põhjenduse kohaselt on direktiivi eesmärk, nagu seda rõhutab William Hill, julgustada ja kaitsta investeeringuid andmete „säilitamise” ja „töötlemise” süsteemidesse, mis aitavad kaasa infoturu arengule olukorras, mida iseloomustab kogu maailmas kõikides tegevusvaldkondades igal aastal loodavate ja

töödeldavate andmete hulga kiire kasv. Järelikult peab andmebaasi sisu kogumise, kontrollimise või esitamise seotud investeeringuid mõistma üldiselt nii, et see tähendab andmebaasi koostamiseks tehtud investeeringut.

- 31 Eeltoodut arvestades, nagu rõhutasid William Hill ning Belgia, Saksa ja Portugali valitsused, peab andmebaasi sisu kogumisega seotud investeeringu mõiste laienema ka vahenditele, mis on kulutatud olemasoleva materjali välja otsimisele ja nimetatud andmebaasi koondamisele, mitte vahenditele, mida on kasutatud selle materjali loomiseks. Direktiiviga ette nähtud *sui generis* õigusega antud kaitse eesmärk on tegelikult toetada informatsiooni säilitamise ja töötlemise olemasolevaid süsteeme, mitte sellise materjali loomist, mida võidakse hiljem mõnda andmebaasi paigutada.
- 32 Seda tõlgendust toetab direktiivi 39. põhjendus, mille kohaselt on *sui generis* õiguse eesmärk kaitsta andmebaasi tegija „sisu omandamisel ja kogumisel” tehtud finants- ja ametialaste investeeringute tulemusi. Nagu väidab kohtujurist oma ettepaneku punktides 41–46, toetavad kõik 39. põhjenduse keelelised versioonid, vaatamata mõningasele terminoloogilisele erinevusele, sellist tõlgendust, mis välistab kogumise mõistest andmebaasi sisuks oleva materjali loomise.
- 33 Direktiivi 19. põhjendus, mille kohaselt muusikaliste esituste erinevate salvestiste kogu CD-plaadil ei kujuta endast *sui generis* õiguse alla kuulumiseks piisavalt olulist investeeringut, on lisaargument sellise tõlgenduse toetuseks. Sellest põhjendusest tuleneb tegelikult ka, et nende teoste või andmebaasis, käesoleval juhul CD-plaadil oleva materjali loomiseks kasutatud vahendeid ei saa pidada samaväärseks selle andmebaasi sisu kogumiseks tehtud investeeringuga ning järelikult ei saa neid arvesse võtta kõnealuse andmebaasi koostamiseks tehtud investeeringu olulisuse hindamisel.

34 Andmebaasi sisu kontrollimiseks tehtud investeeringu mõistet tuleb mõista nii, et see tähendab vahendeid, mida on kasutatud selles andmebaasis sisalduva informatsiooni usaldusvääruse tagamiseks, välja otsitud materjali täpsuse kontrollimiseks nii selle andmebaasi koostamisel kui ka andmebaasi kasutamise ajal. Hiljem andmebaasi sisestatavate andmete või muu materjali loomise ajal kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendeid tuleb seevastu käsitleda vahenditena, mida on kasutatud nende andmete või materjali loomiseks ning mida ei saa seega direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses olulise investeeringu olemasolu hindamisel arvesse võtta.

35 Selline olukord ei välista asjaolu, et andmebaasi koostamine on seotud peamise tegevusega, mille raames on inimene, kes koostab andmebaasi, ühtlasi ka selles baasis sisalduva materjali looja, iseenesest seda, et see isik võiks nõuda kaitset *sui generis* õiguse alusel tingimusel, et ta tõendab, et nimetatud materjali kogumine, selle kontrollimine või esitamine käesoleva kohtuotsuse punktides 31–34 täpsustatud tähenduses nõudis kvantitatiivselt või kvalitatiivselt olulist investeeringut, mis ei olnud seotud selle materjali loomiseks kasutatud vahenditega.

36 Sellistes tingimustes, kuigi andmete otsimine ja nende täpsuse kontrollimine andmebaasi koostamise hetkel ei nõua põhimõtteliselt andmebaasi tegijalt spetsiaalsete vahendite kasutamist, kuna tegemist on andmetega, mis on tema loodud ning tema käsutuses, saab siiski väita, et andmete koondamine, nende süstemaatiline ja meetoodiline paigutamine andmebaasi, individuaalse kättesaadavuse korraldus ning nende täpsuse kontrollimine selle andmebaasi kogu kasutusesoleku aja vältel võivad tekitada vajaduse direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses kvantitatiivselt ja/või kvalitatiivselt olulise investeeringu järele.

- 37 Siseriiklik kohus küsib põhikohtuasjas, kas käesoleva kohtuotsuse punktis kirjeldatud investeeringuid võib pidada BHB andmebaasi sisu kogumiseks tehtud investeeringuks. Põhikohtuasja hagejad rõhutavad eeltoodud investeeringute olulist iseloomu.
- 38 Võiduajamiste korraldamiseks neil osalevate hobuste valimiseks tehtud investeeringud seonduvad BHB andmebaasis esitatud võiduajamiste nimekirjade sisuks olevate andmete loomisega. Sel juhul ei ole tegemist andmebaasi sisu kogumiseks tehtud investeeringuga. Seetõttu ei saa neid arvesse võtta selle andmebaasi koostamiseks tehtud investeeringu olulisuse kindlaksmääramisel.
- 39 Loomulikult nõuab hobuse kandmine võiduajamise nimekirja teatud hulka eelnevaid kontrollimisi registreerija isiku, hobust iseloomustavate näitajate, hobuse kvalifikatsiooni, omaniku ja džoki osas.
- 40 Selline eelkontroll toimub kõnealuse võiduajamise nimekirja koostamise käigus. Seega on tegemist andmete loomisega, mitte andmebaasi sisu kontrollimiseks tehtud investeeringuga.
- 41 Järelikult ei kujuta võiduajamisel osalevate hobuste nimekirja koostamiseks ja sellega seotud kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendid endast investeeringut, mis on tehtud sellise andmebaasi sisu kogumiseks ja kontrollimiseks, mis sisaldab ka seda nimekirja.

42 Eeltoodut arvestades tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata järgmiselt:

- Andmebaasi sisu kogumiseks tehtud investeeringu mõistet direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses tuleb mõista nii, et see tähendab vahendeid, mida on kasutatud olemasoleva materjali välja otsimiseks ja selle koondamiseks nimetatud andmebaasi. See mõiste ei kata sellise materjali loomiseks kasutatud vahendeid, millest andmebaas koosneb.

- Andmebaasi sisu kontrollimiseks tehtud investeeringu mõistet direktiivi artikli 7 lõige 1 tähenduses tuleb mõista nii, et see tähendab vahendeid, mida on kasutatud selles andmebaasis sisalduva informatsiooni usaldusväarsuse tagamiseks, väljaotsitud materjali täpsuse kontrollimiseks nii selle andmebaasi loomisel kui ka andmebaasi kasutamise ajal. Hiljem andmebaasi koondatava materjali loomise ajal kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendid seevastu selle mõiste alla ei kuulu.

- Võiduajamisel osalevate hobuste nimekirja koostamiseks ja sellega seotud kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendid ei kujuta endast investeeringut, mis on tehtud selle andmebaasi sisu kogumiseks ja kontrollimiseks, mis sisaldab ka seda nimekirja.

Seitsmes, kaheksas ja üheksas küsimus, mis puudutavad väljavõtete tegemist ja taaskasutamist direktiivi artikli 7 tähenduses

43 Eelotsusetaotluse teinud kohus küsib oma seitsmenda, kaheksanda ja üheksanda küsimusega põhimõtteliselt seda, kas sellise andmebaasi nagu William Hill'i koostatu kasutamise korral on tegemist väljavõtete tegemisega ja/või taaskasutami-

sega direktiivi artikli 7 tähenduses. Siseriiklik kohus küsib muu hulgas, kas *sui generis* õigusega antud kaitse hõlmab ka selliseid juhtumeid, kus kasutatakse andmeid, mis on pärit kaitstud andmebaasist, kuid kasutaja on saanud need muudest allikatest kui sellest andmebaasist.

- 44 Direktiivi 41. põhjenduse kohaselt direktiivi artikli 7 lõikega 1 ette nähtud *sui generis* õigus annab andmebaasi tegijale võimaluse keelata andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast loata väljavõtte tegemise ja/või nimetatu loata taaskasutamise. Lisaks keelab direktiivi artikli 7 lõige 5 teatud tingimustel loata väljavõtete tegemise andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest ja/või nende taaskasutamise.
- 45 Väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise mõisteid tuleb tõlgendada *sui generis* õigusega taotletud eesmärgi valguses. Selle õiguse eesmärgiks on kaitsta andmebaasi tegijat „kasutaja niisuguste toimingute eest, mis ületavad tema seaduslikke õigusi ning kahjustavad seeläbi investeeringut”, nagu on märgitud direktiivi 42. põhjenduses.
- 46 Sama direktiivi 48. põhjendusest tuleneb, et *sui generis* õigus lähtub majanduslikust kaalutlusest, milleks on andmebaasi tegija kaitse ning nimetatud andmebaasi koostamiseks ja kasutamiseks tehtud investeeringu tagasisaamine.
- 47 Sellises olukorras ei ole *sui generis* õigusega antava kaitse ulatuse hindamisel oluline, et väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise eesmärgiks on uue andmebaasi koostamine, olenemata sellest, kas see uus andmebaas on esialgse andmebaasi konkurent või mitte, samuti sellest, kas uue andmebaasi maht on esialgse andmebaasi mahuga samaväärne või sellest erinev, või kas see tegu on osa muust

tegevusest kui andmebaasi loomine. Direktiivi 42. kinnitab, et „õigus keelata kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või nimetatud taaskasutamist ei ole seotud ainult parasiitliku konkureeriva toote valmistamisega, vaid ka ükskõik millise niisuguse kasutajaga, kes põhjustab oma toimingutega investeringule kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju”.

- 48 Samuti tuleb märkida, et kuigi komisjoni 15. aprillil 1992 esitatud ettepanek nõukogule direktiivi vastuvõtmiseks andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT 1992, C 156, lk 4) piiritles vastavalt oma artikli 2 lõikele 5 *sui generis* õiguse kohaldamisala loata väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise „ärilistel eesmärkidel”, näitab igasuguste viidete puudumine sellisele eesmärgile direktiivi artiklis 7, et teo seaduslikkuse üle otsustamisel selle artikli alusel ei ole oluline, kas teo eesmärk oli ärioline või mitte.
- 49 Direktiivi artikli 7 lõike 2 punktis a on väljavõtte tegemine defineeritud kui „andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi”, samas kui sama artikli lõike 2 punktis b on taaskasutamine defineeritud kui „andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa kättesaadavaks tegemine üldsusele kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu edastamise või muul viisil ülekandmise teel”.
- 50 Väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõistete definitsioonides sisalduv viide „olulisele osale” tekitab segadust, arvestades et direktiivi artikli 7 lõikest 5 tuleneb, et väljavõtte tegemine või taaskasutamine võib olla seotud ka andmebaasi sisuks oleva mitteolulise osaga. Nagu osutab kohtujurist oma ettepaneku punktis 90, ei puuduta direktiivi artikli 7 lõikes 2 sisalduv viide andmebaasist võetud või taaskasutatud osa olulisele iseloomule nende mõistete määratlust, kuid seda tuleb mõista direktiivi artikli 7 lõikes 1 ette nähtud *sui generis* õiguse kohaldamise ühe tingimusena.

- 51 Selliste väljendite nagu „mis tahes viisil või mis tahes vormis” ja „üldsusele kättesaadavaks tegemine” kasutamine näitab, et ühenduse seadusandja on soovinud määratleda väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisted laialt. Direktiivi eesmärki arvestades tuleb neid mõisteid tõlgendada nii, et need hõlmavad igasuguseid tegusid, millega vastavalt kas omastatakse ilma andmebaasi tegija nõusolekuta tema poolt tehtud investeeringu tulemused või tehakse need üldsusele kättesaadavaks, võttes temalt sel moel sissetuleku, mis oleks võimaldanud tal investeerimiskulud tagasi saada.
- 52 Sellises olukorras ning vastupidiselt William Hill'i ning Belgia ja Portugali valitsuste poolt esitatud argumendile, ei saa väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisteid ammendavalt defineerida kui otse andmebaasist väljavõtte tegemise või taaskasutamise juhtumeid, jättes andmebaasi tegija kaitseta andmebaasist tehtud koopia lubamatu kopeerimise eest. Seda tõlgendust toetab direktiivi artikli 7 lõike 2 punkt b, mille kohaselt pärast andmebaasi koopia esmamüük ühenduses õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul, lõpeb õigus kontrollida selle koopia „edasimüüki” ühenduses, kuid mitte õigus kontrollida koopia sisust väljavõtete tegemist või taaskasutamist.
- 53 Kuna lubamatu väljavõtete tegemine ja/või taaskasutamine, mida on teinud kolmas isik muust allikast peale kõnealuse andmebaasi, kahjustavad andmebaasi looja investeeringut samavõrd kui otse sellest andmebaasist toimunud väljavõtete tegemine või sisu taaskasutamine, tuleb nentida, et väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisted ei eelda otsest juurdepääsu kõnealusele andmebaasile.
- 54 Sellegipoolest tuleb rõhutada, et *sui generis* õigusega antud kaitse puudutab üksnes väljavõtte tegemist ja taaskasutamist sellisena, nagu need on määratletud direktiivi artikli 7 lõikes 2. Selline kaitse ei hõlma andmebaasiga tutvumist.

- 55 Loomulikult võib andmebaasi tegija kas reserveerida endale oma andmebaasi kasutamise ainuõiguse või piiritleda nende isikute ringi, kellel on sellele juurdepääs. Kui isik siiski teeb oma andmebaasi sisu või selle olulise osa üldsusele kättesaadavaks, ei võimalda *sui generis* õigus tal takistada kolmandatel isikutel andmebaasiga tutvumast.
- 56 Sama kehtib juhul, kui andmebaasi tegija lubab kolmandal isikul oma andmebaasi sisu taaskasutada, st levitada seda üldsusele. Direktiivi artikli 7 lõike 2 punktis b toodud taaskasutamise määratlusest koostoimes direktiivi 41. põhjendusega tuleneb, et selle isiku poolt antud luba tema andmebaasi või selle olulise osa taaskasutamiseks tähendab seda, et isik nõustub, et kolmas isik, kellele ta selleks loa andis, teeb tema andmebaasi või selle olulise osa üldsusele kättesaadavaks. Taaskasutamiseks luba andes loob andmebaasi tegija sellega huvitatud isikutele alternatiivse juurdepääsu-võimaluse oma andmebaasi sisule ning võimaluse sellega tutvuda.
- 57 Asjaolu, et kolmandad isikud võivad andmebaasiga tutvuda selle isiku vahendusel, kellel on andmebaasi tegija antud taaskasutamise luba, ei takista viimatinimetatul oma investeringu väärtust tagasi saada. Andmebaasi tegija võib määrata andmebaasi kogu sisu või selle osa taaskasutamise tasu, milles kajastub muu hulgas ka see, et andmebaasi sisuga tutvutakse edasi ning mis peaks tal võimaldama oma investeringute väärtust piisaval määral tagasi saada.
- 58 Seevastu võib andmebaasi tegija takistada direktiivi artikli 7 lõikega 1 ette nähtud *sui generis* õigusest tulenevalt andmebaasi seaduslikul kasutajal, st kasutajal, kes pääseb andmebaasi sisule ligi sellega tutvumise eesmärgil otseselt või kaudselt tänu

andmebaasi tegija nõusolekule, teha andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast omale väljavõtteid ja/või nimetatut taaskasutada. Andmebaasi tegija nõusolek andmebaasiga tutvumiseks ei too kaasa *sui generis* õiguse lõppemist.

59 Seda analüüsi toetab väljavõtete tegemise osas direktiivi 44. põhjendus, mille kohaselt: „kui andmebaasi sisu kuvamine muudab vajalikuks kogu niisuguse sisu või selle olulise osa alalise või ajutise edastuse teisele andmekandjale, siis peab õiguste valdaja niisuguseks toiminguks loa andma”. Mis puudutab taaskasutamist, siis direktiivi 43. põhjendusest tuleneb, et „sidusedastuse korral ei ammendu õigus taaskasutamist keelata ei seoses andmebaasiga ega seoses andmebaasist või selle osast õiguste valdaja loal edastuse adressaadi poolt tehtud ainelise koopiaga”.

60 Siiski tuleb rõhutada, et direktiivi artikli 7 lõikes 1 sisalduv keeld kehtib üksnes sellise andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise kohta, mille loomiseks on tehtud oluline investering. Direktiivi artikli 8 lõikest 1 tuleneb, et välja arvatud sama direktiivi artikli 7 lõikes 5 ettenähtud juhtudel, ei takista *sui generis* õigus õiguspärasel kasutajal andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest väljavõtteid teha ja neid taaskasutada.

61 Eeltoodust tuleneb, et andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtte tegemiseks ehk ühe andmebaasi sisu edastamiseks teisele andmekandjale ning taaskasutamiseks ehk andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks tegemiseks, on nõutav andmebaasi tegija luba, isegi kui see isik on teinud oma andmebaasi tervikuna või osaliselt üldsusele kättesaadavaks või on lubanud ühel või mitmel kindlaksmääratud kolmandal isikul seda üldsusele levitada.

- 62 Eelmises punktis toodud põhimõtte osas näeb direktiiv ette ühe erandi. Direktiivi artiklis 9 määratletakse ammendavalt kolm juhtu, mil liikmesriigid võivad sätestada, et üldsusele mis tahes viisil kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärased kasutajad võivad ilma andmebaasi looja nõusolekuta teha väljavõtteid andmebaasi sisu „olulisest osast” või neid taaskasutada. Need on: mitte-elektroonilise andmebaasi sisust väljavõtte tegemine isiklikeks vajadusteks, väljavõtte tegemine illustreeriva materjalina õppe- või teadusliku uurimistöö eesmärkidel või kui väljavõtte tegemine ja/või taaskasutamine toimub avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise huvides.
- 63 Põhikohtumenetluses tehtud menetluse peatamise otsuses märgitakse, et hobuste võiduajamisi puudutavad andmed, mida William Hill oma veebilehele üles paneb ning mis on pärit BHB andmebaasist, on saanud nii võiduajamiste päevale eelneval päeval ilmunud ajalehtedest kui ka teistest SIS-i poolt edastatud RDF-idest.
- 64 Menetluse peatamise otsuse kohaselt edastas ajalehtedes avaldatud teabe pressile otse Weatherbys Group Ltd, st BHB andmebaasi haldav äriühing. Mis puutub William Hill'i teise infoallikasse, siis tuleb meeles pidada, et Racing Pages Ltd, mida kontrollib osaliselt Weatherbys Group Ltd, on andnud SIS-le loa edastada hobuste võiduajamisi puudutavat teavet RDF-i vormis oma tellijatele, kelle hulka kuulub ka William Hill. BHB andmebaasis sisalduvad hobuste võiduajamisi puudutavad andmed olid seega BHB loal tehtud üldsusele kättesaadavaks, et üldsus saaks nendega tutvuda.
- 65 Kuigi William Hill on üldsusele kättesaadavaks tehtud andmebaasi õiguspärane kasutaja vähemalt selles osas, mis sisaldab võiduajamiste kohta käivat teavet, ilmneb menetluse peatamise otsusest, et ta on teinud väljavõtteid ja taaskasutamise toiminguid direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses. Esiteks teeb ta väljavõtteid andmetest, mis pärinevad BHB andmebaasist, edastades neid ühelt andmekandjale

teisele. Ta integreerib need andmed oma elektroonilisse süsteemi. Teiseks taaskasutab ta neid andmeid, tehes need oma veebilehe vahendusel omakorda üldsusele kättesaadavaks, et võimaldada oma klientidel hobuste võiduajamiste suhtes panuseid teha.

66 Menetluse peatamise otsusest tuleneb, et väljavõtted on tehtud ja taaskasutamine on toimunud ilma BHB jt loata. Kuna käesolev kohtuasi ei kujuta endast ühtki direktiivi artiklis 9 sätestatud juhtu, võivad BHB jt neile kuuluva *sui generis* õiguse alusel keelata William Hill'i tehtud toimingud tingimusel, et need (väljavõtete tegemine ja taaskasutamine) puudutavad BHB andmebaasi kogu sisu või selle olulist osa direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses. Kui sellised toimingud puudutavad nimetatud andmebaasi mitteolulist osa, on need keelatud üksnes juhul, kui on täidetud direktiivi artikli 7 lõike 5 tingimused.

67 Eeltoodut arvestades tuleb seitsmendale, kaheksandale ja üheksandale küsimusele vastata järgmiselt.

— Väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisteid direktiivi artikli 7 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et need hõlmavad andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa iga lubamatut omastamise ja üldsusele levitamise juhtumit. Need mõisted ei eelda otsest juurdepääsu asjakohasele andmebaasile.

— Asjaolu, et andmebaasi tegija on andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks teinud või see on toimunud tema nõusolekul, ei mõjuta andmebaasi tegija õigust keelata andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtete tegemine ja/ või nimetatut taaskasutamine.

Esimene, neljas, viies ja kuues küsimus, mis puudutavad andmebaasi sisu olulise osa ja mitteolulise osa mõistet direktiivi artikli 7 tähenduses

- 68 Eelotsusetaotluse teinud kohus soovib oma neljanda, viienda ja kuuenda küsimusega saada selgust direktiivi artiklis 7 kasutatud andmebaasi sisu olulise osa ja mitteolulise osa mõistete tähenduses. Esimeses küsimuses küsib kohus ka seda, kas andmebaasist pärinev materjal on endiselt selle andmebaasi osa, sõltumata sellest, kas oluline või mitteoluline, kui väljavõtte tegija ja/või taaskasutaja on muutnud materjali süstemaatilist või meetoodilist esitusviisi või nende individuaalse juurdepääsu tingimusi.
- 69 Sellega seoses tuleb meeles pidada, et *sui generis* õigusega antud kaitse kehtib nende andmebaaside kohta, mille loomiseks on tehtud oluline investeering. Sellises olukorras ei keela direktiivi artikli 7 lõige 1 mitte ainult *sui generis* õigusega kaitstud andmebaasi kogu sisust väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise, vaid sama kehtib ka andmebaasi sisu kvaliteedilt või kvantiteedilt olulise osa kohta. Vastavalt direktiivi 42. põhjendusele on selle sätte mõtte vältida olukorda, kus kasutaja „põhjustab oma toimingutega investeeringule kvalitatiivselt või kvantitatiivselt olulist kahju”. Sellest põhjendusest järeldub, et andmebaasi osa kvalitatiivse olulisuse kindlaksmääramine peab, nagu ka kvantitatiivse olulisuse hindamine, olema seotud andmebaasi loomiseks tehtud investeeringuga ning sellest osast väljavõtte tegemise ja/või nimetatu taaskasutamisele sellele investeeringule põhjustatud kahjuga.
- 70 Andmebaasi sisu kvantiteedilt olulise osa mõiste direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses on seotud andmebaasist võetud ja/või taaskasutatud andmete mahuga ning seda tuleb hinnata andmebaasi sisu kogumahust lähtudes. Kui kasutaja teeb väljavõtte ja/või taaskasutab sellise andmebaasi sisu kvantiteedilt olulist osa, mille

loomiseks on kasutatud oluline hulk vahendeid, on andmebaasist võetud ja/või taaskasutatud osale vastav investeering proportsionaalselt sama oluline.

- 71 Andmebaasi sisu kvaliteedilt olulise osa mõiste on seotud väljavõtte ja/või taaskasutamise objekti sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks tehtud investeeringu tähtsusega, sõltumata sellest, kas selle objekti puhul on tegemist kaitstud andmebaasi üldise sisu kvantiteedilt olulise osaga. Andmebaasi sisu kvantiteedilt tähtsusetu osa loomiseks võib tegelikult olla kogumise, kontrollimise või esitamise mõttes investeeritud märkimisväärne kogus inimtööjõudu, tehnilisi või rahalisi ressursse.
- 72 Tuleb lisada, et nagu *sui generis* õiguse olemasolu direktiivi 46. põhjenduse kohaselt ei põhjusta uue õiguse teket sellesse andmebaasi kuuluvatele teostele, andmetele või materjalidele endile, ei kujuta väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise objektiks oleva materjali sisuline väärtus endast kriteeriumit, mille alusel otsustada kõnealuse osa olulisuse üle.
- 73 Tuleb sedastada, et osa, mis ei vasta olulise osa kriteeriumidele ei kvantiteedilt ega kvaliteedilt, on andmebaasi sisu mitteoluline osa.
- 74 Sellega seoses ilmneb menetluse peatamise otsusest, et William Hill'i veebilehel esitatud materjal, mis pärineb BHB andmebaasist, moodustab mahult väga väikese osa selle andmebaasi kogumahust, nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktist 19.

Kvantitatiivselt hinnates tuleb seega märkida, et see materjal ei kujuta endast nimetatud andmebaasi olulist osa.

- 75 Menetluse peatamise otsuse kohaselt puudutab William Hill'i poolt avaldatud teave üksnes BHB andmebaasi järgmisi elemente: kõigi vastaval võiduajamisel osalevate hobuste nimed, võiduajamise kuupäev, kellaeg ja/või võiduajamise nimetus, samuti hipodroomi nimetus, nagu ka viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 19.
- 76 Et otsustada, kas need elemendid on BHB andmebaasi sisu kvaliteedilt oluline osa, tuleb kaaluda, kas andmebaasi tegija nende andmete kogumiseks, kontrollimiseks ja esitamiseks investeeritud inimtöõjõud, tehnilised ja rahalised ressursid kujutavad endast olulist investeringut.
- 77 BHB jt väidavad sellega seoses, et William Hill'i võetud ja taaskasutatud andmed on olulise tähtsusega, kuna osalejate nimekirjade puudumisel ei saa hobuste võiduajamised toimuda. BHB jt lisavad, et nende andmete puhul on tehtud oluline investering, mida tõestab rohkem kui 30 töötajaga helistamiskeskuse olemasolu.
- 78 Siiski tuleb silmas pidada kõigepealt seda, et väljavõtte tegemise ja/või taaskasutamise objektiks olevate andmete sisuline väärtus ei kujuta endast kriteeriumi, mille alusel otsustada kõnealuse osa kvalitatiivse olulisuse üle. Asjaolu, et andmed, mida William Hill on andmebaasist võtnud ja taaskasutanud, on elulise tähtsusega BHB jt vastutusel olevate hobuste võiduajamiste korraldamise jaoks, ei ole seega asjakohane, kui tuleb otsustada, kas William Hill'i toimingud (väljavõtete tegemine ja taaskasutamine) puudutasid BHB andmebaasi sisu olulist osa.

- 79 Järgmiseks tuleb meeles pidada, et andmebaasis oleva materjali loomiseks kasutatud vahendeid ei saa arvesse võtta kõnealuse andmebaasi koostamiseks tehtud investeeringu olulisuse hindamisel, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 31–33.
- 80 Nende vahendite puhul, mida BHB jt on kasutanud selleks, et määrata hobuste võiduajamiste korraldamise jaoks kindlaks võiduajamise kuupäev, aeg, koht ja/või hipodroomi nimi, samuti võiduajamisel osalevad hobused, on tegemist BHB andmebaasis sisalduva materjali loomiseks tehtud investeeringuga. Seega, kui BHB jt, nagu tuleneb menetluse peatamise otsusest, ei ole William Hill'i andmebaasist võetud ja taaskasutatud materjali loomiseks teinud investeeringut, mis on sõltumatu nende materjalide loomiseks vajalikust investeeringust, tuleb järeldada, et need elemendid ei ole BHB andmebaasi kvaliteedilt oluline osa.
- 81 Seega ei ole vajadust esimesele küsimusele vastata. Asjakohaste andmete esitusviisi või individuaalseid juurdepääsutingimusi muutnud väljavõtte teinud või taaskasutanud isik ei saa mingil juhul muuta selle andmebaasi sisu mitteolulist osa oluliseks osaks.
- 82 Eeltoodud arvestades tuleb neljandale, viiendale ja kuuendale küsimusele vastata järgmiselt.

— Andmebaasi sisu kvantiteedilt olulise osa mõiste direktiivi artikli 7 lõike 1 tähenduses on seotud andmebaasist võetud ja/või taaskasutatud andmete mahuga ning seda tuleb hinnata andmebaasi sisu kogumahust lähtudes.

- Andmebaasi sisu kvaliteedilt olulise osa mõiste on seotud väljavõtte ja/või taaskasutamise objekti sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks tehtud investeeringu tähtsusega, sõltumata sellest, kas selle objekti puhul on tegemist kaitstud andmebaasi üldise sisu kvantiteedilt olulise osaga.

- Osa, mis ei vasta olulise osa kriteeriumidele ei kvantiteedilt ega kvaliteedilt, on andmebaasi sisu mitteoluline osa.

Kümnnes küsimus, mis puudutab direktiivi artikli 7 lõikes 5 toodud keelu ulatust

83 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma kümnenda küsimusega, milliseid toiminguid hõlmab direktiivi artikli 7 lõikes 5 sätestatud keeld. Kohus soovib ka teada, kas keeldu saab kohaldada selliste toimingute suhtes, nagu seda on William Hill'i tehtud toimingud.

84 Selles küsimuses tuleneb direktiivi artikli 8 lõikest 1 ja 42. põhjendusest, et põhimõtteliselt ei saa andmebaasi tegija takistada selle andmebaasi õiguspärasel kasutajal teha andmebaasi sisuks olevast mitteolulisest osast väljavõtteid ja neid

taaskasutada. Direktiivi artikli 7 lõige 5, mis lubab andmebaasi tegija teatud tingimustel selliste tegudega mitte nõustuda, on selle põhimõtte suhtes erand.

85 Nõukogu 10. juulil 1995 vastu võetud ühisseisukoha (EÜ) nr 20/95 (EÜT C 288, lk 14) põhjenduste punktis 14 on märgitud, et: „tagada, et mitteoluliste osade kaitse puudumine ei viiks selleni, et nendest tehakse korduvaid ja süstemaatilisi väljavõtteid ja/või taaskasutatakse korduvalt ja süstemaatiliselt, nähakse ühisseisukoha selle artikli lõikes 5 ette nn kaitsenorm”.

86 Järelikult on direktiivi artikli 7 lõike 5 eesmärk vältida artikli 7 lõikes 1 sätestatud keelust möödahiilimist. Selle sätte eesmärk on takistada andmebaasi sisuks olevatest mitteolulistest osadest korduvat väljavõtete tegemist ja/või nende taaskasutamist, mille tagajärg oleks andmebaasi tegija investeeringule tekitatud tõsine kahju, nagu seda tekitaks ka direktiivi artikli 7 lõike 1 osundatud väljavõtete tegemine ja/või taaskasutamine.

87 Järelikult keelab see säte nendele andmebaasi kasutajatele sellise väljavõtete tegemise, mis oma korduva ja süstemaatilise iseloomu tõttu võivad viia ilma andmebaasi koostaja loata andmebaasi kui sellise taasloomiseni või vähemalt selle andmebaasi olulise osa taasloomiseni, sõltumata sellest, kas nende tegude eesmärk oli andmebaasi taasloomine või midagi muud.

88 Samuti keelab direktiivi artikli 7 lõige 5 kolmandatel isikutel minna mööda artikli 7 lõikes 1 sätestatud taaskasutamise keelust, st keelab andmebaasi sisuks olevate mitteoluliste osade süstemaatilise ja korduva üldsusele kättesaadavaks tegemise.

- 89 Sellistes tingimustes on „andmebaasi tavapärase kasutamisega vastuolus olevad toimingud või andmebaasi tegija seaduslike huvide kahjustamine” seotud lubamatu käitumisega, mille eesmärk on korduva väljavõtete tegemisega taasluua *sui generis* õigusega kaitstud andmebaasi kogu sisu või selle oluline osa ja/või teha korduva taaskasutamisega üldsusele kättesaadavaks sellise andmebaasi kogu sisu või selle oluline osa, ning mis tekitab andmebaasi tegija investeringule tõsist kahju.
- 90 Põhikohtuasjas on selge, arvestades menetluse peatamise otsuses esitatud teavet, et William Hill'i tehtud väljavõtted ja taaskasutamine puudutas BHB andmebaasi sisuks olevaid mitteolulisi osi, nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktides 74–80. Menetluse peatamise otsuse kohaselt tehti andmebaasi sisust väljavõtteid ja taaskasutati neid siis, kui toimus mõni võiduajamine. Seega oli tegemist korduvate ja süstemaatiliste tegudega.
- 91 Sellegipoolest ei olnud nimetatud tegude eesmärk minna mööda direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud keelust. Tegelikult on välistatud, et William Hill võiks korduvate toimingutega BHB andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa taasluua või selle üldsusele kättesaadavaks teha ning seeläbi BHB jt andmebaasi koostamiseks tehtud investeringut tõsiselt kahjustada.
- 92 Tuleb rõhutada, et menetluse peatamise otsuse kohaselt puudutas see BHB andmebaasist pärinev materjal, mida William Hill igapäevaselt oma veebilehtedel avaldab, üksnes sel päeval toimuvaid võiduajamisi ning piirdus käesoleva kohtuotsuse punktis 19 nimetatud teabega.

- 93 Nagu käesoleva otsuse punktis 80 märgitud, tuleneb menetluse peatamise otsusest, et BHB jt andmebaasi nende elementide loomiseks, mida William Hill'i toimingud puudutasid, ei ole tehtud investeringut, mis on sõltumatu andmebaasis sisalduva materjali loomiseks vajalikust investeringust.
- 94 Seega tuleb märkida, et direktiivi artikli 7 lõikes 5 sätestatud keeld ei hõlma selliseid tegusid nagu William Hill'i toime pani.
- 95 Eeltoodut arvestades tuleb kümnendale küsimusele vastata, et direktiivi artikli 7 lõikes 5 sätestatud keeld hõlmab lubamatut väljavõtete tegemist ja/või taaskasutamist, mis oma korduva iseloomu tõttu võib viia selle andmebaasi kogu sisu või sisu olulise osa taasloomiseni ja/või üldsusele kättesaadavaks tegemiseni ilma andmebaasi koostaja loata ning mis tekitab seeläbi andmebaasi tegija investeringule tõsist kahju.
- 96 Sellises olukorras ei ole üheteistkümnendale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 97 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulused, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes otsustab Euroopa Kohus (suurkoda):

1. **Andmebaasi sisu kogumiseks tehtud investeeringu mõistet Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta artikli 7 lõike 1 tähenduses tuleb mõista nii, et see tähendab vahendeid, mida on kasutatud olemasoleva materjali välja otsimiseks ja selle koondamiseks nimetatud andmebaasi. See mõiste ei hõlma andmebaasi sisuks oleva materjali loomiseks kasutatud vahendeid.**

Andmebaasi sisu kontrollimiseks tehtud investeeringu mõistet direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 1 tähenduses tuleb mõista nii, et see tähendab vahendeid, mida on kasutatud andmebaasis sisalduva informatsiooni usaldusvärsuse tagamiseks, välja otsitud materjali täpsuse kontrollimiseks nii selle andmebaasi koostamisel kui ka andmebaasi kasutamise ajal. Hiljem andmebaasi lisatava materjali loomise ajal kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendid seevastu selle mõiste alla ei kuulu.

Võiduajamisel osalevate hobuste nimekirja koostamiseks ja sellega seotud kontrollimistoiminguteks kasutatud vahendid ei kujuta endast investeeringut, mis on tehtud sellise andmebaasi sisu kogumiseks ja kontrollimiseks, mis sisaldab ka seda nimekirja.

2. **Väljavõtte tegemise ja taaskasutamise mõisteid direktiivi 96/9 artikli 7 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et need hõlmavad andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa iga lubamatu omastamise ja üldsusele levitamise juhtumit. Need mõisted ei eelda otsest juurdepääsu asjakohasele andmebaasile.**

Asjaolu, et andmebaasi tegija on andmebaasi sisu üldsusele kättesaadavaks teinud või see on toimunud tema nõusolekul, ei mõjuta andmebaasi tegija õigust keelata andmebaasi kogu sisust või selle olulisest osast väljavõtete tegemine ja/või nimetatud taaskasutamine.

- 3. Andmebaasi sisu kvantiteedilt olulise osa mõiste direktiivi 96/9 artikli 7 lõike 1 tähenduses on seotud andmebaasist võetud ja/või taaskasutatud andmete mahuga ning seda tuleb hinnata andmebaasi sisu kogumahust lähtudes.**

Andmebaasi sisu kvaliteedilt olulise osa mõiste on seotud väljavõtte ja või taaskasutamise objekti sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks tehtud investeeringu tähtsusega, sõltumata sellest, kas selle objekti puhul on tegemist kaitstud andmebaasi üldise sisu kvantiteedilt olulise osaga.

Osa, mis ei vasta olulise osa kriteeriumidele ei kvantiteedilt ega kvaliteedilt, on andmebaasi sisu mitteoluline osa.

- 4. Direktiivi 96/9 artikli 7 lõikes 5 sätestatud keeld hõlmab lubamatut väljavõtete tegemist ja/või taaskasutamist, mis oma korduva iseloomu tõttu võib viia selle andmebaasi kogu sisu või sisu olulise osa taasloomiseni ja/või üldsusele kättesaadavaks tegemiseni ilma andmebaasi tegija loata, ning mis tekitab seeläbi andmebaasi tegija investeeringute tõsist kahju.**

Allkirjad